

بولتن مخدری جهان

شماره ۱۳ فروردین ۱۴۰۱

- انفجار مصرف کپتاگون در عربستان سعودی؟
- جنجال شکلات‌های مخدر در بازار مصر
- استرداد بزرگ‌ترین قاچاقچی مواد مخدر کلمبیا به آمریکا
- موج جدید پول شویی کارتل‌های مخدری
- فرجام سخن؛ نگاه ایرانی به تحولات مخدری جهان

مقدمه:

رصد مداوم، منظم و دقیق روندها و تحولات در زمینه سیاست‌گذاری مخدری برای تقویت سیاست و دیپلماسی مخدری هر کشور لازم و ضروری است. اطلاع پیدا کردن از جدیدترین تحولات سیاست مخدری جهان، قوانین جدید و تلاش‌های سازمان‌های بین‌المللی از یکسو می‌تواند باعث بهبود ارتباط میان کشورمان و دیگر طرف‌ها در این عرصه شود و از سوی دیگر نیز تجربیات مختلف جهانی اعم از موفق و شکست خورده را به نحوی منطقی و به‌دور از هیاهوهای رسانه‌ای پیش چشم ما قرار می‌دهد.

با در نظر گرفتن این مهم، موسسه کادراس^۱ در سال ۱۴۰۰ به عنوان جدیدترین محصول خود اقدام به تعریف واحد جدیدی تحت عنوان «بولتن مخدری جهان» با هدف مستقیم تأثیر گذاری و تقویت دیپلماسی مخدری جمهوری اسلامی ایران کرده است. در این مجموعه که به صورت ماهانه منتشر خواهد شد اصلی‌ترین اقدامات دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و ابتکارات فراملی را از نظر گذرانده خواهد شد و کارشناسان موسسه می‌کوشند معنا و مفهوم پدیده‌ها و سیاست‌های مذکور را به صورت روندی و براساس رویکردی کل‌نگرانه مورد تحلیل قرار دهند.

در این راستا از همه صاحب نظران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به این حوزه درخواست می‌کنیم تا با مطالعه این مجموعه، موسسه کادراس را در جریان دیدگاه‌های خود درباره این محصول جدید قرار دهند.
راه ارتباطی :

[info@cudras.ir](mailto:info@ cudras.ir)

مرکز تحقیقات، رهیافت‌ها و مطالعات بین - **Center for Universal Drug Researches, Approaches and Studies (CUDRAS)** .^۱
المللی مواد مخدر(کادراس)

^۲. Wholistic

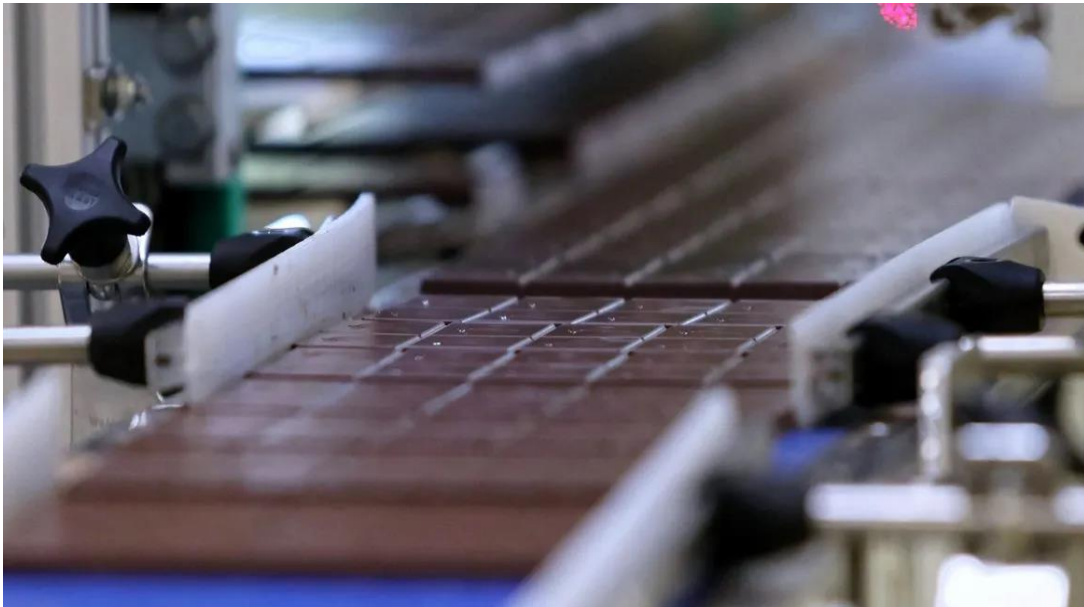
انفجار مصرف کپتاگون در عربستان سعودی؟

سازمان «زکات، گمرک و مالیات» اعلام کرد که بیش از ۳٫۷ میلیون قرص را در ستون‌های آهنی در شهر بندری دمام در خلیج فارس کشف کردند. براساس بیانیه مطبوعاتی انتشار یافته دو نفر به اتهام مشارکت در حمل قاچاق محموله موادمخدر دستگیر شدند. اهمیت این موضوع چیست؟ عربستان سعودی در بوجوبه اجرای همه جانبه سیاست جنگ با مواد مخدر است که به دلیل مصرف بالای کپتاگون در میان شهروندان این کشور، شدت یافته است. براساس یک پژوهش ۸٪ سعودی‌ها، بویژه جوانان، به مصرف آمفتامین، هروئین و سایر موادمخدر اقدام کرده‌اند. کپتاگون نوعی آمفتامین است. در سال جاری (قمری) محموله‌های متعددی از کپتاگون در عربستان سعودی کشف شده است که عبارت‌اند از:

- در ماه آوریل، مقامات سعودی بیش از ۱٫۵ میلیون قرص کپتاگون را در مرز اردن ضبط کردند.
- در ماه فوریه، مسئولان سعودی بیش از ۲ میلیون کپتاگون را در بنادر جدّه و ضبا کشف کردند.
- در ژانویه مقامات بیش از ۳ میلیون قرص کپتاگون در جدّه کشف و ضبط کردند.

جنگال شکلات‌های مخدر در بازار مصر

در حال حاضر مقامات مصری در حال آزمایش بر روی نمونه‌های برند شکلاتی هستند، که اخیراً به دلیل داشتن ماده مخدر خشخاش آجنگال زیادی آفریده است. این اعتراضات پس از آن بالا گرفت که «جابر نصار»، رئیس دانشگاه قاهره این موضوع را فاش کرد که آزمایش اعتیاد چندین نفر، از جمله کارمندان دولت، احتمالاً پس از مصرف نوعی شکلات حاوی خشخاش، مثبت اعلام شده است. ناصر نام این شکلات را ذکر نکرد اما بعداً مشخص شد که نام این شکلات برند «شوگتن»^۳ است.

نصار در پستی که تصویری از ترکیبات ذکر شده بر روی جلد محصولات را اضافه کرده است، افزود: «شکایات زیادی از جمله افرادی که در مناصب بالا مشغول به کار هستند یا نیاز به آزمایش مجدد دارند، ثبت شده است. بررسی نتایج تست مواد مخدر^۴ مقامات نشان می‌دهد که نمونه‌های این افراد از نظر مصرف خشخاش مثبت است و این موضوع می‌تواند، حتی با علم به این موضوع که بیشتر این افراد سیگار هم نمی‌کشند، آنها را در معرض مجازات‌هایی قرار می‌دهد که می‌تواند به اخراج آنها از محل کارشان ختم شود.» او ادامه داد: «من به طور کاملاً اتفاقی متوجه شدم که در بازارها، مال‌های بزرگ و پمپ بنزین‌ها شکلات‌هایی را می‌فروشند که حاوی خشخاش است. این موضوع در اکثر کشورهای غربی مجاز اعلام شده است.» وی هشدار داد در صورت آگاهی افراد از وجود خشخاش در این شکلات‌ها، پخش و مصرف آن حکم قاچاق مواد مخدر و سوء مصرف را دارد.

³ poppy

⁴ Schogetten

⁵ narcotic

در پاسخ به این اظهارات، وزارت کشور مصر در ۴ آوریل در بیانیه‌ای اعلام کرد که برای اطمینان از عاری بودن مواد غذایی از خشخاش، پیش از مصرف بررسی می‌شوند تا از پاک بودن آنها از موادمخدر اطمینان حاصل شود. این نهاد افزود که نمونه‌هایی از این شکلات جنجالی برای تجزیه و تحلیل بیشتر از بازار جمع‌آوری خواهند شد تا در خصوص مطابقت این شکلات با استانداردهای بین‌المللی اطمینان حاصل گردد. وزارت کشور مصر در ۷ آوریل اعلام کرد که تمام نمونه‌هایی که توسط «پزشکی قانونی» مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند، فاقد هرگونه ماده مخدری بودند. در عین حال آزمایشات بیشتری در حال انجام است. وزیر تأمین و تجارت داخلی مصر در ۵ آوریل کمپین‌هایی را برای خروج این شکلات‌ها از برخی مراکز خرید و سوپرمارکت‌ها آغاز کرد تا بتواند مشخص کند که آیا دانه‌های خشخاش در این محصول یافت می‌شود یا خیر.

یک منبع رسمی در سازمان ایمنی مواد غذایی (سازمانی مستقل زیر نظر دفتر نخست‌وزیر) به شرط ناشناس ماندن به «المانیاتور» گفت که وی به راحتی نمونه‌های محصول ذکر شده را در بازار مصر پیدا نکرده است. بر روی بسته‌بندی نمونه‌های که برای آزمایش انتخاب شدند قید نشده بود که این محصولات حاوی دانه‌های خشخاش هستند. وی در ادامه افزود: «با این حال، مقامات نمونه‌هایی را مورد آزمایش قرار دادند و همچنان نتایج آن مشخص نیست.»

همچنین این منبع افزود که در صورت اثبات وجود موادمخدر در یک محصول، با شرکت‌های مربوطه برخورد قانونی لازم انجام می‌شود و انتظار می‌رود که ظرف چند روز آینده نتایج آن اعلام شود. در ژوئن ۲۰۲۱، «عبدالفتاح السیسی»، رئیس‌جمهور مصر، قانونی تصویب کرد که به موجب آن کارمندان دولتی در صورت اقدام به مصرف موادمخدر، اخراج می‌شوند. در همین حال، شرکت‌واردکننده برند «شوگتن» شایعه وجود موادمخدر در این شکلات‌ها را تکذیب کرد.

روز ۵ آوریل «حسین شاهین»، معاون مدیرعامل شرکت واردکننده برند «شوگتن» در مصاحبه تلفنی با برنامه تلویزیونی «یحدث فی المصر» در شبکه «ام بی سی-مصر» گفت: «این شکلات حاوی انواع مواد طبیعی است. درون شکلات موجود در بازار موادی مانند کاکائو، شیر و خشخاش است اما حاوی مواد مخدر نیست.» وی افزود: «این شکلات ۶ ماه پیش از آلمان وارد شده و تمام آن در بازار به فروش رفته است.» همچنین او به این نکته اشاره کرد که تمام محصولات وارداتی از خارج کشور پیش از عرضه به بازار، مراحل آنالیز ایمنی و ترخیص گمرکی را از سر می‌گذرانند.

استرداد بزرگ‌ترین قاچاقچی مواد مخدر کلمبیا به آمریکا

ایوان دوکه، رئیس جمهوری کلمبیا در پیامی توئیتری اعلام کرد که استرداد اوتونیل، قاچاقچی مواد مخدر به ایالات متحده روز چهارشنبه با موفقیت انجام شد. اوتونیل مهمترین قاچاقچی مواد مخدر این کشور در سال‌های اخیر بود و سال گذشته در طی عملیات نظامی بزرگی در شمال غرب این کشور دستگیر شد. این مرد ۵۰ ساله از سال ۲۰۰۹ در ایالات متحده به اتهام قاچاق مواد مخدر در ایالات متحده نیز تحت تعقیب است. استرداد وی تحت تدابیر شدید امنیتی از فرودگاه بوگوتا، پایتخت کلمبیا، انجام شد. نزدیکان او خواستار «تعلیق استرداد» شده بودند ولی دستگاه قضایی کلمبیا فرستادن وی به ایالات متحده را تأیید کرد. استرداد این قاچاقچی با حواشی همراه بود، از جمله اینکه شهادت‌نامه وی در کمیسیون حقیقت توسط افراد ناشناس ربوده شد. این کمیسیون درباره جنایت‌های دوران جنگ داخلی این کشور تا سال ۲۰۱۶ تحقیق می‌کند.

اوتونیل ۵۰ ساله رئیس «خانواده» دل گولفو، بزرگ‌ترین کارتل تولید و قاچاق کوکائین کلمبیا است. دل گولفو، از شبه‌نظامیان مزدوری تشکیل شده که پیش از ورود به تجارت مواد مخدر، با جنگجویان چپ‌گرای انقلابی کلمبیا، نظیر فارک می‌جنگیدند. وی پس از کشته شدن برادرش در سال ۲۰۱۲ به دست نیروهای پلیس سرپرست این کارتل شد. کشور کلمبیا در ۵ دهه اخیر تا کنون چندین تن از روسای اصلی کارتل‌ها، از جمله پابلو اسکوبار را کشته یا دستگیر کرده، اما این کشور همچنان بزرگترین تولیدکننده و صادرکننده کوکائین جهان است و از خشونت‌های ناشی از قاچاق مواد مخدر رنج می‌برد.

موج جدید پولشویی کارتل‌های مخدری

پولشویی نوعی فعالیت اقتصادی مخرب است که مجرمان در سراسر جهان انجام می‌دهند. این فرآیند، تبدیل عواید غیرقانونی به پول پاک است باعث دشوار شدن ردیابی جریان سرمایه غیرقانونی می‌شود. پولشویی علاوه بر جرم مالی، با انواع دیگر جرایم از جمله قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان و فحشا نیز همراه است. دلیل اینکه جنایتکاران و گروه‌های تروریستی نیاز به شست‌وشوی سرمایه‌های خود دارند، مشروعیت بخشیدن به سرمایه، قبل از معرفی به سیستم مالی است. پولشویی و مواد مخدر از لحاظ تاریخی پیوند نزدیکی با یکدیگر دارند. شدت گرفتن قاچاق مواد مخدر در دهه ۱۹۸۰ دولت‌ها را بر آن داشت تا مقررات ضد پولشویی را وضع کنند. اجرای دقیق این قوانین می‌تواند ردیابی و دستگیری باندهای مواد مخدر و بانک‌هایی که به آن‌ها کمک می‌کنند را تسهیل کند. بانک‌ها از شناخته شده‌ترین موسسات و سازمان‌های مالی در زمینه پولشویی هستند. بانک‌ها موظفند قوانین مبارزه با پولشویی و سایر عواید ناشی از جرائم و تامین مالی تروریسم را که دارای پروتکلی برای کشف تراکنش‌های نامنظم انجام شده از سوی بانک‌هاست، رعایت کنند. در این گزارش، نگاه دقیق‌تری به سازوکارهای مالی برای جلوگیری از این اقدامات مجرمانه خواهیم داشت.

کارتل‌های مواد مخدر و پولشویی

درک فرآیندهای پولشویی در صنعت تجارت مواد مخدر بسیار مهم است. بر اساس گزارش اندیشکده‌های مالی، حجم بازار جهانی مواد مخدر تنها در سال ۲۰۱۴ بین ۴۲۶ تا ۶۵۲ میلیارد دلار آمریکا برآورد شده است. این اعداد نشان دهنده مقیاس بزرگی است که در آن کارتل‌های مواد مخدر پولشویی می‌کنند. کارتل‌های مواد مخدر سود خود را با سرازیر کردن در بازار مالی جهانی، آن هم از طریق پلت فرم‌های پرداخت اینترنتی، ارزهای دیجیتال، کارت‌های پرداخت و املاک پنهان می‌کنند.

سپس، آن‌ها از پول نقد شسته شده برای تضمین قاچاق خود استفاده می‌کنند. مقدار وجوهی که باید شسته شود زیاد است و همین امر باعث می‌شود که کارتل‌های مواد مخدر مشکوک به نظر نرسند. فعالیت مجرمانه در چنین مقیاس عظیمی نه تنها می‌تواند به افرادی که مستقیماً در گروه جنایتکار دخیل هستند آسیب برساند، بلکه بر ثبات بازارهای مالی نیز تأثیرگذار باشد.

شست‌وشوی پول‌های کثیف

پولشویی در سه مرحله انجام می‌شود. این مراحل عبارتند از: ارائه، لایه بندی، و یکپارچه سازی. در مرحله نخست، فروشندگان مواد مخدر سعی می‌کنند درآمدهای غیرقانونی یا دارایی‌های مالی حاصل از معاملات خود را به یک موسسه مالی قانونی معرفی کنند. هدف مرحله دوم، کاهش حجم عمده وجوه و تبدیل آن‌ها به تراکنش‌های کوچکتر است که می‌تواند به صورت مجازی به حوزه‌های قضایی مختلف منتقل شود. مرحله لایه‌بندی به معنای تبدیل پول غیرقانونی به مجموعه‌ای از معاملات پیچیده است که از ردیابی منبع درآمد جلوگیری می‌کند. یکپارچه سازی یا ادغام، مرحله نهایی پولشویی است که در آن پول‌ها بخشی از سیستم مالی می‌شوند و وجوه شسته شده اجازه دارند تا به عنوان وجوه «قانونی» مجدداً در اقتصاد ادغام شوند. در این مرحله فروشندگان مواد مخدر می‌توانند از پول‌های شسته شده خود به عنوان درآمد قانونی استفاده کنند. آن‌ها ممکن است از این پول برای خرید دارایی‌ها، اقامت یا خانه‌های مجلل استفاده کنند تا توجه چندان به خود جلب نکنند.

تکنیک‌های پولشویی کارتل‌های مواد مخدر

همانطور که پیشتر اشاره شد، شستن پول‌های کثیف مستلزم استفاده از استراتژی‌های مرتبط است. کارتل‌های مواد مخدر با شست‌وشوی درآمدهای غیرقانونی، آن‌ها را به شیوه‌ای مشروع به سیستم مالی برمی‌گردانند. در ادامه و به اختصار به برخی از تکنیک‌های مورد استفاده فروشندگان مواد مخدر اشاره می‌کنیم:

قاچاق پول نقد: امروزه قاچاق ارز در حال افزایش است. قاچاق پول نقد به معنای انتقال فیزیکی وجه نقد به کشوری دیگر و واریز آن در بانک‌های کشور مقصد است. معاملات نقدی در برابر پولشویی آسیب پذیر است. پول نقد، ناشناس، قابل تعویض و قابل حمل است. هیچ سابقه‌ای از منبع، مالک یا مشروعیت آن وجود ندارد و در سراسر جهان استفاده و نگهداری می‌شود. افزون بر این، پول نقد را می‌توان به راحتی پنهان کرد و در قالب مقادیر بالا در وسایل نقلیه، محموله‌های تجاری، هواپیما، قایق، چمدان و بسته حمل کرد.

ارزهای مجازی: ارزهای مجازی جایگزین دیگری برای پول نقد هستند. مجرمان از ارزهای مجازی برای انجام معاملات غیرقانونی استفاده می‌کنند، زیرا این ارزها ناشناس هستند. تراکنش‌های ارز مجازی لزوماً به یک هویت واقعی مرتبط نیستند و مجرمان را قادر می‌سازند تا به سرعت درآمدهای مجرمانه را بین کشورهای مختلف منتقل کنند.

خرید املاک و دارایی: مجرمان با خرید املاک و دارایی‌های دیگر، درآمدهای غیرقانونی خود را به وجوه پاک تبدیل می‌کنند. به ویژه مقامات دولتی فاسد که از مردم دزدی و از کسب‌وکارها اخاذی می‌کنند یا به دنبال رشوه هستند، از این روش برای انتقال دستاوردهای غیرقانونی خود به سیستم مالی استفاده می‌کنند.

ساختارسازی یا «اسمورفینگ»: در این سناریو، فرد کل سپرده‌های نقدی خود را به مبلغ زیر ۱۰ هزار دلار تقسیم می‌کند. بیک‌هایی وجود دارند که به اسمورف‌ها معروف هستند و از آن‌ها برای واریز این سپرده‌ها به بانک‌های مختلف یا خرید چک‌های نقدی با ارزش‌های کوچک استفاده می‌شود.

حواله‌های سیمی: انتقال وجه به صورت مجازی، از یک کشور به کشور دیگر، انتقال سیمی نامیده می‌شود. این امر ممکن است شامل ارسال پول به یک شخص، یک نهاد یا یک حساب باشد. حواله‌های بانکی به عنوان ابزار اصلی در تمام مراحل فرآیند پولشویی به ویژه در مرحله لایه بندی باقی می‌ماند.

به منظور مقابله با قاچاق مواد مخدر و پولشویی، بسیاری از کشورها کنترل‌های مرزی را بر میزان پول نقدی که می‌توان حمل کرد، اعمال یا تقویت کرده‌اند. آن‌ها همچنین سیستم‌های گزارش دهی تراکنش‌های مرکزی را معرفی کرده‌اند که در آن همه مؤسسات مالی باید تمام تراکنش‌های مالی را به صورت الکترونیکی گزارش کنند. مقررات مبارزه با پولشویی به عنوان بار بزرگی بر دوش بانک‌ها و مؤسسات مالی تلقی می‌شود و اجرای آن به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵، تعدادی از بانک‌های بزرگ که متهم به پولشویی بودند، دستگیر شده و به دلیل نقض مقررات، جریمه‌های سنگینی را دریافت کردند.

مهم‌ترین تحولات مخدری ایران در فروردین ۱۴۰۱

حدود ۲۱ تن انواع مواد مخدر در کشور کشف شد. «ناصر اصلانی»، معاون مقابله با عرضه و امور بین‌الملل ستاد مبارزه با مواد مخدر همچنین ۷۸ درصد کشفیات فروردین ماه امسال را متعلق به ۷ استان کشور دانست. استان‌های سیستان و بلوچستان (۲۰ درصد)، هرمزگان (۱۴ درصد)، کرمان (۱۳ درصد)، خراسان جنوبی (۹٫۵ درصد)، یزد (۸٫۵ درصد)، اصفهان (۶٫۱ درصد) و فارس (۵٫۲ درصد) در فروردین ماه بیشترین میزان کشفیات را داشته‌اند. همچنین به گزارش ستاد مبارزه با مواد مخدر، سهم کشفیات پنج استان اولویت‌دار حوزه مقابله یعنی سیستان و بلوچستان، کرمان، هرمزگان، بوشهر و خراسان جنوبی از کشفیات فروردین ماه ۴۹ درصد بوده است.

با صدور دستور ممنوعیت کشت خشخاش و تولید مواد مخدر توسط طالبان در افغانستان بلافاصله اثر روانی خود را بر قیمت مواد اویپوئیدی در ایران نیز گذاشت. افزایش قیمت تریاک، مورفین و هروئین از جمله پیامدهای اولیه این دستور بود که خود تبعات اجتماعی خواهد داشت. در همین راستا «اسکندر مومنی»، دبیر کل ستاد مبارزه با مواد مخدر ضمن حمایت از سیاست ممنوعیت تولید مواد مخدر در افغانستان، بر دو شرط لازم برای تحقق واقعی کاهش میزان مواد مخدر تولید شده در افغانستان تأکید کرد: تبدیل شدن سیاست مذکور به یک سیاست اعمالی و فراتر رفتن از سطح حرف و دوم دربرگرفتن هر دو نوع مواد مخدر سنتی و صنعتی به منظور جلوگیری از مصرف جایگزین.

انتشار گزارش‌هایی مبنی بر افزایش مصرف بوپرنورفین (به عنوان دارو) در کشور از وقایع مهم فروردین ماه بود که روابط عمومی مرکز ملی مطالعات اعتیاد ایران در گزارشی اعلام کرد علی‌رغم روند افزایشی مصرف این دارو، سو مصرف و وابستگی به این دارو افزایش زیادی نداشته است. در این مطالعه نشان داده شد که علی‌رغم روند افزایشی مصرف بوپرنورفین در کشور،

سو مصرف و وابستگی به این دارو افزایش زیادی نداشته است و علاوه بر آن، مسمومیت و مرگ ناشی بوپرنورفین بسیار نادر است.

همچنین در فروردین ماه ۱۴۰۱ موضوع واگذاری اختیار فروش داروهای حوزه ترک اعتیاد (از جمله متادون) به داروخانه‌ها به اعتراض برخی فعالان حوزه ترک اعتیاد و درمان‌گران انجامید. درمان‌گران مخالف این سیاست با تجمع در مقابل ستاد مبارزه با مواد مخدر خواستار تجدیدنظر نهادهای سیاست‌گذار در این فقره شدند. از جمله استدلال‌های این گروه، می‌توان کاهش شدید میزان مراجعه به کلینیک‌های ترک اعتیاد در نتیجه از دادن انحصار فروش داروهای مذکور و نیز عادی سازی مصرف این داروها و افزایش مصرف آنها اشاره کرد. گفتنی است موسسه کادراس در حال تحقیق درباره این موضوع است و به زودی یافته‌های خود را در قالب چند گزارش ویژه در این زمینه منتشر خواهد کرد.

فرجام سخن؛ نگاه ایرانی به تحولات مخدري جهان

با آغاز سال جدید خورشیدی و انتشار سیزدهمین شماره از بولتن مخدري جهان، درصد بهینه‌سازی این محصول و افزایش ارتباط آن با منافع و دیپلماسی مخدري کشورمان برآمده ایم. به این معنا که از این شماره به بعد می‌کوشیم ضمن اشاره به مهم‌ترین وقایع مخدري ایران در بازه یک ماه، پیامدهایی که تحولات جهانی این حوزه، احتمالاً برای وضعیت مخدري و اعتیاد در کشورمان در پی دارد را تحلیل کنیم.

نخستین خبر این شماره به انفجار ناگهانی کپتاگون در عربستان سعودی می‌پرداخت که نشان از وجود بازار مصرف در این کشور دارد. به دلیل وجود نگاه‌های شدیداً امنیتی و عدم شفافیت آماری، میزان مصرف مواد مخدر (سنتی و صنعتی) در عربستان برای مخاطبان و پژوهشگران چندان امکان‌پذیر نیست و هیئت حاکمه این کشور نیز انتشار آمار مربوط به این حوزه را موضوعی حیثیتی می‌داند که احتمالاً جایگاه آن به عنوان یک کشور اسلامی را مخدوش می‌سازد. این درحالیست که کشف محموله‌های کپتاگون تنها موردی نیست که حاکی از افزایش انفجاری ترانزیت مواد مخدر و همچنین مصرف آن در عربستان سعودی باشد. اخیراً مقامات سعودی از کشف محموله‌های بزرگ آمفتامین با منشأ نامشخص خبر داده‌اند. در فروردین ماه ۱۴۰۱ اداره کل مبارزه با مواد مخدر، چند شهروند سعودی، مصری و سوری را در ارتباط با قاچاق نزدیک به ۵۰۰ هزار قرص آمفتامین که در ماشین‌آلات پنهان کرده بود، دستگیر کرد. در اوایل این هفته گارد مرزی سعودی گفت که تلاش‌ها برای قاچاق آمفتامین، حشیش و گیاه جویدنی «خات» را در مرزهای شمالی و جنوبی خنثی کرده است. به نظر می‌رسد با توجه به احتمال کاهش میزان تولید تریاک و دیگر مواد اویپوئیدی در افغانستان، سیاست‌گذاران کشورمان نیز باید به صورت مداوم روند تحولات مخدري کشورهای همسایه را رصد کرده و احتمال نزدیک شدن این روندها به مرزهای ایران را نیز تحلیل کنند.

دومین موضوعی که در این شماره بررسی از بولتن مخدری جهان بررسی کردیم به جنجال ناشی از رسوخ شکلات‌های مخدری به بازار مصرف اختصاص داشت. «محمد الشیخ»، رئیس سندیکای داروسازان قاهره و یکی از اعضای مجلس سنای مصر در این راستا گفت: «وجود موادمخدر در مصر در موارد غذایی ممنوع است. وجود محصولی در بازار که حاوی دانه‌های خشخاش یا هر چیز مشابهی باشد، حتی اگر وارداتی باشد، باید مورد بررسی قرار بگیرد.» او در ادامه افزود: «خشخاش ماده اولیه‌ای است که هروئین و مورفین از آن به دست می‌آید.» همچنین وی خاطرنشان کرد: «۲،۳٪ ذکر شده بر روی بسته‌های شکلات تخته‌ای موجود در بازار زیاد نیست اما مصرف‌کننده از تاثیر آن بی‌اطلاع است.» در ادامه شیخ گفت که در دسترس بودن این محصولات ممکن است برخی را به سمت مصرف میزان زیادی از آن به دلیل تاثیرات مشابه آن با داروهایی، مانند داروهای سرفه که حاوی مخدر هستند، سوق دهد. وی گفت: «آزمایش‌های انجام شده بر روی این محصول از سوی سازمان ملی ایمنی مواد غذایی، تاثیر منفی آن را در آزمایش‌های دارویی بر روی کارکنان دولت ثابت می‌کند و بر لزوم جلوگیری از پخش این محصولات در صورت اثبات وجود موادمخدر تاکید می‌کند.»

«ایمن حسام الدین»، رئیس سازمان حمایت از مصرف‌کننده (یک سازمان دولتی)، در یک مصاحبه تلفنی در همان برنامه تلویزیونی «یحدوث فی مصر» در ۵ آوریل گفت که مقداری از این شکلات قبلاً در تعدادی از مغازه‌ها، خاطرنشان کردند که چنین مقادیری تا زمان تجزیه و تحلیل در کنار آن نگهداری می‌شد. وی تصریح کرد میزان کشف و ضبط این محصول ۷۵۰۰ مورد بوده که تعدادی از آن به عنوان نمونه به آزمایشگاه‌های مرکزی وزارت بهداشت ارسال شده است. او در ادامه افزود: «در صورتی که وزارت بهداشت به ما اطلاع دهد که این محصول سالم است و هیچ یک از شاخص‌های فنی را نقض نمی‌کند، ما پیش از انتشار آن اقدامات لازم را انجام خواهیم داد.» نکته مهم درباره تأثیرگذاری چنین امری بر وضعیت ایران، عمدتاً موضع پیشگیرانه دارد. با افزایش مصرف محصولات خوراکی حاوی مواد مخدر مختلف در جهان، محتویات محصولات خوراکی وارداتی باید حتماً مورد بررسی و آزمایش قرار گیرد تا از تأثیرگذاری منفی آن بر سلامت جمعی جلوگیری شود.

سومین خبر شماره فروردین ماه بولتن مخدری جهان به استرداد اوتونیل، قاچاقچی معروف مواد مخدر به ایالات متحده از سوی دولت کلمبیا پرداخت. روزنامه مستقل کامبیا در تحلیلی احتمال داد که برخی مایلند این قاچاقچی را ساکت کنند چرا که ممکن است برخی مقامات دولت و ارتش را به همکاری با قاچاقچیان متهم کند. این نشریه به نقل از منابع قضایی ادعا کرد که چندین مقام دولتی از جمله یک وزیر سابق، مدیر سازمان ملی اطلاعات، چهار نماینده مجلس و چهار فرماندار با این قاچاقچی همدست بوده‌اند.

چهارمین موضوعی که در بولتن مخدری شماره ۱۳ بدان پرداختیم «راهکارهای پولشویی در میان قاچاقچیان مواد مخدر» را مورد بررسی قرار می‌داد. به منظور جلوگیری از رشد این ترفندهای اقتصادی مخرب در کشورهای مختلف از جمله ایران، از یکسو نیازمند تصویب قوانین موثر و کارآمد در این حوزه هستیم و از سوی دیگر باید بهینه‌سازی نظارت نهادی نیز در دستور کار قرار گیرد. در انجام هر معامله‌ای در اقتصاد دو عمل تحویل کالا یا خدمت و پرداخت وجه صورت می‌گیرد. این قاعده کلی در همه معاملات اعم از خرید و فروش کالا یا خدمت به‌طور اعم صورت می‌پذیرد. برای مثال پرداخت حقوق و دستمزد نیز نوعی خرید خدمت محسوب و در ازای فروش خدمت نیروی انسانی، پرداخت وجه برای آن صورت می‌پذیرد. این امر سبب می‌شود

تا بتوان همواره جریان پرداخت وجه چه نقدی یا مدت‌دار را در مقابل جریان معاملات کالاها و خدمات قرار داد. امکان جلوگیری از جریان پولشویی با گسترش فناوری الکترونیک، بسیار بیش از قبل امکان‌پذیر است. با تطابق اطلاعات مالیاتی و بانکی می‌توان طرف‌های اصلی معاملات و صاحبان واقعی منابع مالی را شناسایی کرد. بدیهی است استفاده از هر فناوری جدید، در مراحل اولیه با مشکلاتی مواجه خواهد بود، لیکن با توسعه سیستم کشف پولشویی، به تدریج از نقاط مبهم و تاریک آن کاسته خواهد شد و می‌توان امیدوار بود تا به تدریج با قبول عمومی و ایجاد زمینه‌های لازم در زمینه مالیات و بانکداری الکترونیک، کارایی سیستم کشف پولشویی نیز افزایش یابد. به‌طور کلی یک طرف عملیات پولشویی در سیستم بانکی شامل بانک‌ها، موسسات مالی و اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه است که با تطهیر پول نامشروع آن را به چرخه اقتصاد وارد می‌کنند. از طرف دیگر نهادهای مالیاتی کشور که باید برگردش معاملات و درآمدهای کلیه اشخاص در کشور نظارت داشته باشند از نقاط مهم برای ردگیری پولشویی محسوب می‌شوند.

سیستم کشف پولشویی (MLD) شرایط ساختاری و الکترونیکی تطبیق اطلاعات مالیاتی با اطلاعات بانکی را فراهم می‌آورد. جلوگیری از پولشویی منجر به کارایی و شفافیت مالی می‌شود و عملاً بنیان‌های ثبات و رشد و توسعه اقتصاد و اخلاق و اعتماد افراد را فراهم آورده که به نوبه خود غنای سرمایه اجتماعی را به دنبال خواهد داشت. از لحاظ کلی می‌توان موارد زیر را از جمله محسنات سیستم کشف پولشویی پیشنهادی دانست: ۱. کاهش قاچاق ۲. کاهش بزه‌های مالی و کمک به کشف سایر بزهکاری‌ها ۳. کاهش پولشویی ۴. کاهش فرار از مالیات ۵. جلوگیری از تبانی ممیز و مودی و کاهش فساد دستگاه مالیاتی کشور ۶. وسیع کردن پایه مالیاتی ۷. کاهش نرخ مالیات ۸. کاهش به‌هم‌فزاینده پولی ۹. تثبیت اقتصادی ۱۰. افزایش اعتماد جامعه ۱۱. توسعه اقتصادی و رشد تولید و اشتغال ۱۲. افزایش رفاه جامعه